

Eitem: 09

Teitl: Diweddariad Cyllid – Mawrth 2026

Gweithredu / Action required	Ystyriaeth, sicrwydd a chymeradwyaeth
Amseru / Timing	Chwarterol
Argymhelliad / Recommendation	Gofynnir i'r Bwrdd: <ul style="list-style-type: none">• Nodi'r canlyniad drafft ar gyfer 2025/26 hyd at 31 Mawrth 2026 a'r materion ariannol allweddol sy'n deillio o reolaeth ariannol yn ystod y flwyddyn;• Nodi'r rhagolygon ariannol tymor canolig ar gyfer 2026/27 a 2027/28.
Risg / Risk	Risg i enw da ac ariannol
Cyllid / Finance	Mae'r papur hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am sefyllfa ariannol diwedd blwyddyn 2025/26 (ar 31 Mawrth 2026) a chrynodeb o gyllideb a chynllun ariannol tymor canolig 2026/27, a chais i'w cymeradwyo.
Amcan Cynllun Corfforaethol / Corporate Plan Objective	I dyfu a gwella fel sefydliad
Ecwiti, Amrywiaeth a Chynhwysiant / Equity, Diversity & Inclusion	Bwriedir i'r fformat adrodd ariannol fod yn hygyrch ac yn dryloyw, gan gefnogi dealltwriaeth a chraffu effeithiol
Cyfathrebu / Communications	Ticiwch un o'r blychau canlynol os bydd y gweithgaredd hwn yn cael effaith ar: Mewnol: ein pobl ☒ Allanol: ein cwsmeriaid/partneriaid/rhanddeiliaid ☒ Allanol: enw da ein sefydliad ☒
Cymeradwyaeth / Approval/Clearance	Alyson Thomas, Prif Weithredwr

Trafodaethau/Penderfyniadau Blaenorol / Previous Discussions/Decisions	Trafodaeth y Bwrdd ar egwyddorion cyllideb a buddsoddi yn y gweithlu yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Mawrth 2026.
Awdur/ Awdur	Katie Holliday, Cyfarwyddwr Cyllid
Dyddiad / Date	11 Mai 2026
Cefndir / Background	
Safbwynt diwedd blwyddyn 2025/26	
<p>Ym mis Mawrth 2025, cymeradwyodd y Bwrdd gynllun ariannol Llais ar gyfer 2025/26. Roedd y cynllun yn seiliedig ar y gyllideb a gymeradwywyd gan Senedd Cymru ac a gadarnhawyd wedi hynny drwy'r Llythyr Cynnig Grant, a osododd gyfanswm y cyllid refeniw ar £8.427m (gan gynnwys addasiadau yn ystod y flwyddyn ar gyfer pwysau Yswiriant Gwladol cyflogwyr a rhagdybiaethau dyfarniadau cyflog).</p>	
<p>Yn ogystal â chyllid refeniw, cymeradwyodd Llywodraeth Cymru £75,000 o gyllid cyfalaf yn ystod y flwyddyn i gefnogi datblygu gwefan newydd a gwaith gwella lesddaliad.</p>	
<p>Roedd y sefyllfa ariannu a gadarnhawyd yn fras yn unol â'r rhagdybiaethau a oedd yn sail i'r cynllun ariannol cymeradwy ac yn darparu llinell sylfaen sefydlog ar gyfer rheolaeth ariannol yn ystod ac ar ddiwedd y flwyddyn.</p>	
<p>Mae'r amrywiant cyfanswm fel y dangosir yn atodiad 1 o £177,000 yn cynnwys incwm o £45,000 gan Tenovus, i gefnogi'r swydd eiriolaeth cwynion cancer arbenigol a £132,000 mewn cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i ddarparu ar gyfer codiadau cyflog a chefnogaeth gydag effaith cynnydd yswiriant gwladol y cyflogwr.</p>	
Cyd-destun cynllunio 2026/27	
<p>Ym mis Ionawr 2026, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru ddyraniad refeniw Llais o £8.648m ar gyfer 2026/27, sy'n cynrychioli cynnydd o £353,000 o'i gymharu â chyllideb sylfaenol 2025/26.</p>	
<p>Mae'r setliad hwn wedi galluogi datblygu cyllideb gytbwys a fforddiadwy ar gyfer 2026/27 a rhagolygon dangosol ar gyfer 2027/28.</p>	

Manylion / Detail

Perfformiad ariannol 2025/26 ar 31 Mawrth 2026

Trosolwg o'r sefyllfa diwedd blwyddyn

Mae perfformiad ariannol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 yn dangos bod Llais wedi parhau i reoli adnoddau o fewn y cyllid sydd ar gael.

Mae trefniadau rheoli cyllidebol cadarn wedi bod ar waith drwy gydol y flwyddyn, wedi'u cefnogi gan ymgysylltiad rheolaidd rhwng y Tîm Cyllid a deiliaid cyllideb.

Mae alldro drafft diwedd blwyddyn ar gyfer 2025/26 yn danwariant o £110,000. Mae hyn yn cynrychioli tua 1.3% o gyfanswm y gyllideb refeniw ac yn adlewyrchu rheoli swyddi gwag, defnydd rheoledig o gyllid wrth gefn, a monitro gweithredol gwariant nad yw'n wariant staff.

Er bod y tanwariant hwn yn fwy nag a ddymunir a'r disgwyl yn wreiddiol, cynhaliwyd byffer i sicrhau nad yw'r sefydliad yn torri ei drothwyon rheoli cyllidebol o ganlyniad i ddiwygiadau posibl sy'n codi trwy'r broses archwilio. Yn ogystal, roedd rhai oediadau bach ar gyflenwi gan gyflenwyr a arweiniodd at danwariant o £30,000 yn uwch nag a ragwelwyd ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae'r ffigurau terfynol yn parhau i fod yn amodol ar gwblhau prosesau diwedd blwyddyn ac addasiadau archwilio.

Prif ffactorau sy'n dylanwadu ar y sefyllfa diwedd blwyddyn

Y prif ffactorau sy'n cyfrannu at y tanwariant diwedd blwyddyn fel yr adroddwyd yn atodiad 2 yw:

- **Costau staff (tanwariant o £27,000)** - Caeodd costau staff ychydig yn is na'r rhagolwg. Mae'r sefyllfa hon yn adlewyrchu effaith net gwahaniaethau amseru yn ystod y flwyddyn sy'n ymwneud â dechreuwyr ac ymadawyr, darpariaeth mamolaeth a salwch, a'r cydbwysedd parhaus rhwng recriwtio sylweddol a threfniadau dros dro.
- **Rhaglenni penodol (gorwariant o £28,000)** - Gwariant ar raglenni penodol oherwydd nodi darnau ychwanegol o waith tua diwedd y flwyddyn i gydnabod y capasiti cyllidebol sydd ar gael. Mae'r gorwariant hwn yn cael ei wrthbwysu gan danwariant mewn manau eraill ac nid yw'n arwain at bwysau ariannol

parhaus. Roedd gweithgaredd y rhaglen yn parhau i fod yn unol â'r blaenoriaethau a gymeradwywyd.

- **Ffioedd proffesiynol (tanwariant o £30,000)** - Caeodd ffioedd proffesiynol islaw'r rhagolwg, gan adlewyrchu costau cyfreithiol yn is na'r ddarpariaeth wrth gefn a neilltuwyd yn y gyllideb, ochr yn ochr â chyfran fwy o weithgarwch trafodion yn cael ei wneud yn fewnol.
- **Dirwasgiad ac amseru cyfrifyddu (tanwariant o £26,000)** - Mae'r amrywiant hwn yn adlewyrchu newid i gontract Centreprise yn ystod y flwyddyn, yn benodol dileu elfen gliniadur ar brydles o'r trefniant. O ganlyniad, ail-ddosbarthwyd costau gliniaduron parhaus a'u codi fel gwariant refeniw o fewn Digidol, Data a Thechnoleg yn hytrach na chael eu trin fel asedau ar brydles.
- **Gwariant arall nad yw'n wariant staff (tanwariant net)** - Ar draws penawdau eraill nad ydynt yn wariant staff, gan gynnwys costau llety, digidol a gweinyddol, roedd yr amrywiadau yn erbyn y rhagolwg yn fach yn unigol ac yn adlewyrchu gwahaniaethau amseru arferol yn hytrach na phroblemau rheoli. Nid oes unrhyw un maes yn cynrychioli risg berthnasol na risg gylchol.
- **Arian wrth gefn (tanwariant o £48,000)** - Ni chafodd yr arian wrth gefn a gymeradwywyd ei ddefnyddio'n llawn yn ystod y flwyddyn. Mae cadw byffer diwedd blwyddyn briodol yn angenrheidiol i reoli addasiadau archwilio posibl ac i sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â throthwyon rheoli cyllidebol.

Cyfalaf

Yn ystod 2025/26, cyflwynwyd ceisiadau am gyllid cyfalaf i Lywodraeth Cymru i gefnogi:

- cydnabyddiaeth o asedau hawl-i-ddefnyddio o dan IFRS 16;
- gwaith gwella prydles; a
- datblygu gwefan newydd Llais.

Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru gyllid cyfalaf o £75,000 a bod y gyllideb honno ar gael i gefnogi gofynion cyfalaf sy'n gysylltiedig â phrydlesi o dan IFRS16.

Y gwariant cyfalaf terfynol ar gyfer y flwyddyn yw £48,000. Arweiniodd oedi wrth dderbyn trwydded ar gyfer gwaith gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot at oedi wrth gyflawni gwaith ym Mae Baglan yn llawn ar ddiwedd y flwyddyn ac mae elfen o ddatblygu'r wefan wedi'i chydabod fel refeniw yn hytrach na chyllideb gyfalaf.

Incwm arall

Sicrhaodd Llais £173,000 o gyllid allanol dros 3 blynedd gan Tenovus i gefnogi rôl eiriolaeth arbenigol dros gwynion canser. Yn ystod 2025/26, derbyniwyd cyllid o £54,000 a gwariwyd £45,000, gyda'r gweddill i'w gario ymlaen i 2026/27 yn unol â'r cytundeb ariannu. Mae cymeradwyaeth i ohirio'r incwm i 2026/27 wedi'i chytuno gyda Tenovus.

Rheoli arian parod

Mae tynnu cymorth grant i lawr wedi'i reoli yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru.

Ar 31 Mawrth 2026, roedd balansau arian parod diwedd y flwyddyn yn £157,000, sy'n cynrychioli tua 1.8% o gyfanswm y cymorth grant arian parod ac yn parhau o fewn y goddefiant a ganiateir o 2% ar ddiwedd y flwyddyn.

Materion allweddol sy'n codi o 2025/26

Er bod y sefyllfa ariannol gyffredinol ar gyfer 2025/26 yn sefydlog, mae'r flwyddyn wedi tynnu sylw at ddibyniaeth gynyddol ar brosesau â llaw a thaenlenni i gefnogi rhagolygon ariannol, cysoniadau a gweithgaredd sicrwydd. Mae hyn yn adlewyrchu'r cyfyngiadau presennol yn amgylchedd systemau ariannol y sefydliad, yn enwedig yng nghyd-destun maint sefydliadol cynyddol, cymhlethdod, a disgwyliadau adrodd allanol.

Mae'r ddibyniaeth ar brosesau â llaw wedi golygu bod angen goruchwyliaeth well a gweithgarwch rheoli ychwanegol, wedi'i ategu gan brosesau â llaw gan y Tîm Cyllid i gynnal cywirdeb a sicrwydd drwy gydol y flwyddyn. Er ei fod yn effeithiol yn y tymor byr, nid yw'r dull hwn yn gynaliadwy yn y tymor canolig ac mae'n cyflwyno risg weithredol a sicrwydd cydnabyddedig.

Mewn ymateb, mae adolygiad ffurfiol o systemau ariannol wedi'i gymeradwyo a'i ymgorffori yn y Cynllun Blyneddol 2026/27. Bydd yr adolygiad yn asesu

digonolrwydd y systemau presennol yn erbyn anghenion y sefydliad, gan gynnwys y gallu i adrodd, awtomeiddio, gwydnwch, a bydd yn llywio penderfyniadau buddsoddi sydd â'r nod o gryfhau rheolaeth ariannol, effeithlonrwydd a sicrwydd.

Yn ogystal, mae'r gofyniad i lwybro'r holl weithgarwch caffael drwy Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru yn ystod 2025/26 wedi arwain, mewn rhai achosion, at amserlenni caffael estynedig. Mae hyn wedi effeithio ar amseriad y ddarpariaeth ar gyfer gweithgaredd penodol ac wedi cyfrannu at bwysau cyflenwi ac amseru ychwanegol.

Mewn ymateb, bydd Llais yn adolygu sut mae llwybrau caffael yn cael eu defnyddio yn ystod 2026/27 i sicrhau cymesuredd, darpariaeth amserol, a chydymffurfiaeth barhaus o fewn fframweithiau caffael a llywodraethu presennol. Rhagwelir y bydd dull mwy seiliedig ar risg a chynlluniedig o ran gweithgarwch caffael yn cael ei ddatblygu i gefnogi cyflawniad gweithredol wrth gynnal sicrwydd a rheolaeth briodol.

Mae'r ystyriaethau hyn yn llywio'n uniongyrchol y dull arfaethedig o fuddsoddiad wedi'i dargedu mewn systemau a seilwaith galluogi o fewn cyllideb 2026/27 a'r cynllun ariannol tymor canolig.

Sefyllfa gyllidebol 2026/27 - Trosolwg o'r gyllideb arfaethedig

Yn dilyn trafodaethau yng nghyfarfod blaenorol y Bwrdd, mae nifer o risgiau wedi'u nodi o fewn y strategaeth Ddigidol, Data a Thechnoleg (DDaT) sy'n gofyn am fuddsoddiad sylweddol yn ystod 2026/27, yn enwedig mewn perthynas â system Rheoli Perthynas â Chwsmeriaid (CRM) y sefydliad. Mae datblygu'r system ymhellach wedi'i nodi fel blaenoriaeth yng Nghynllun Blyneddol 2026/27, gyda gwaith ar y gweill i ddiffinio'r cwmpas a'r canlyniadau bwriadedig.

Mae cynlluniau manwl i fynd i'r afael â'r risgiau hyn yn cael eu cwblhau ar hyn o bryd, a rhagwelir y bydd y lle a ragwelir yn ystod y flwyddyn yn cael ei ddefnyddio i gefnogi'r ddarpariaeth yn y maes blaenoriaeth hwn. Wrth i'r gwaith hwn ddatblygu, bydd angen ystyried ymhellach gyfnodau a natur y gwariant, gan gynnwys craffu ychwanegol i wneud yn siŵr bod gweithgarwch datblygu wedi'i gyfalafu'n briodol a'i gefnogi gan gymeradwyaethau cyllido wedi'u cadarnhau.

Mae goblygiadau ariannol y datblygiad CRM arfaethedig yn cael eu gwerthuso ar hyn o bryd a byddant yn llywio penderfyniadau buddsoddi terfynol. Bydd unrhyw gynigion o'r fath yn amodol ar y trefniadau llywodraethu a chymeradwyo priodol drwy'r Tîm Gweithredol ac yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Bwrdd fel rhan o ddiweddariadau ariannol yn ystod y flwyddyn.

Er bod yr adolygiad o systemau ariannol a'r datblygiad CRM arfaethedig yn ddarnau gwaith ar wahân, maent yn adlewyrchu'r angen i gryfhau systemau craidd, gallu adrodd, a sicrwydd sefydliadol.

Rhagolygon ariannol tymor canolig

Mae cynllun ariannol tymor canolig wedi'i ddiweddarau wedi'i baratoi ar gyfer 2026/27 a 2027/28 ac mae'n adlewyrchu dull gofalus a chynaliadwy o gynllunio ariannol. Mae'r cynllun yn tybio y byddai angen cyflawni unrhyw ymrwymadau parhaol neu hirdymor newydd, y tu hwnt i'r rhai y cytunwyd arnynt eisoes gan y Bwrdd, drwy arbedion cylchol neu dwf incwm amlwg, gyda rhagdybiaethau cost barhaus yn cael eu hadolygu'n rheolaidd.

Mae'r sefyllfa gynllunio ar gyfer 2026/27 yn ystyried swyddi cylchol a gymeradwywyd gan y Bwrdd a phwysau cost hysbys, gan gynnwys buddsoddiad arfaethedig mewn Digidol, Data a Thechnoleg, yn enwedig datblygiad pellach y system CRM. Gan ystyried y pwysau hwn, rhagwelir y bydd y lle ariannol sydd ar gael yn 2026/27 wedi'i ddyrannu'n llawn i gefnogi blaenoriaethau sefydliadol y cytunwyd arnynt.

Dros y tymor canolig, mae'r sefyllfa ariannol yn parhau i ddangos rhagolygon cytbwys a chynaliadwy, yn amodol ar reoli risgiau sy'n dod i'r amlwg a phwysau cost yn weithredol. Bydd rhagdybiaethau chwyddiant yn parhau i gael eu monitro'n agos a'u diweddarau yn ôl yr angen i adlewyrchu dyfarniadau cyflog a gadarnhawyd a'r amodau economaidd cyfredol.

Bydd fforddiadwyedd parhaus dros y tymor canolig yn parhau i ddibynnu ar reoli pwysau chwyddiant, costau gweithlu, gofynion buddsoddi digidol, a risgiau gweithredol sy'n dod i'r amlwg yn weithredol.

Cyfalaf ac arian parod

Fel yn 2025/26, ni ddarparwyd unrhyw ddyraniad cyfalaf ymlaen llaw ar gyfer 2026/27. Bydd gofynion cyfalaf yn parhau i gael eu rheoli ar sail anghenion, gydag achosion busnes yn cael eu cyflwyno i Lywodraeth Cymru lle mae gofyniad clir.

Mae cais am gyllid o £12,000 wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r gwaith gwella prydles sy'n mynd rhagddo yng Nghanolfan Arloesi Bae Baglan. Mae Llais wedi mynd i risg ac wedi bwrw ymlaen â'r gwaith. Mae tîm partneriaeth Llais wedi nodi bod y risg na fydd Llais yn cael y cyllid hwn yn isel.

Os na chaiff y cymal torri ar brydles swyddfa rhanbarth Gwent ei weithredu, bydd angen gofyn am gyllid cyfalaf i gefnogi cydnabod y brydles fel ased Hawl i Ddefnyddio. Os caiff ei actifadu, yna gellir cyfrifo costau rhent dros gyfnod y flwyddyn, i'w hystyried wrth i anghenion ystad a seilwaith gael eu mireinio.

Bydd tynnu cymorth grant i lawr yn parhau i gael ei reoli yn unol â rheolau rheoli arian parod Llywodraeth Cymru.

Casgliad

Disgwylir i Llais gau 2025/26 mewn sefyllfa ariannol sefydlog a rheoledig, yn amodol ar gwblhau prosesau diwedd blwyddyn olaf ac archwilio.

Mae'r gyllideb arfaethedig ar gyfer 2026/27 yn gytbwys, yn fforddiadwy, ac yn cyd-fynd â blaenoriaethau'r sefydliad. Mae'r lle rhagolwg cymedrol yn darparu hyblygrwydd i fynd i'r afael â risgiau hysbys ac sy'n dod i'r amlwg, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â chapasiti, llywodraethu a sicrwydd.

Bydd cymeradwyo'r gyllideb a'r dull arfaethedig o fuddsoddiad wedi'i dargedu mewn capasiti parhaol yn cefnogi cynaliadwyedd y sefydliad a'i allu i gyflawni rhwymedigaethau statudol a rheoleiddiol dros y tymor canolig.

Argymhellion/ Recommendations

Gofynnir i'r Bwrdd nodi'r canlynol:

- alldro drafft ar gyfer 2025/26 hyd at 31 Mawrth 2026 a'r materion ariannol allweddol sy'n deillio o reolaeth ariannol yn ystod y flwyddyn;

- rhagolygon ariannol tymor canolig ar gyfer 2026/27 a 2027/28.